

הצעות לפעילות בכיתה סביב הספר:

התרנגולים והשוועל

מאת: חיים נחמן ביאליק / איור: יוסי אבולעפיה

מורים יקרים,

הפעם, בתום קריאת הסיפור הקלאסי של חיים נחמן ביאליק, מחכה לכם ולילדים **הפתעה!**

קראו, הביטו באיורים, דפדפו עד סוף הספר ומצאו עוד מתנה מספריית פג'מה, **משחק שניתן להפריד מדפי הספר** ולהמשיך לשחק בו בכיתה או בבית עם בני המשפחה.

השפה של ביאליק משובצת במילים מהתנ"ך והמשלב שלה גבוה, אבל סיפור החכמה של התרנגולת הפיסחת שמנצחת שועל טורף קל להבנה ופונה לכל דור וגיל. המשחק המצורף מחבר בין רגשות ומעשים של דמויות בסיפור לבין חיי הילדים היום. חכמתה הרבה של התרנגולת הצולעת היא נקודת החוזק שלה – איפה נקודת החוזק שלנו? האם לעתים גם אנחנו מתנהגים בעורמה? מה מחיר הערמומיות? מה מפחיד אותנו ומה עוזר לנו להיות אמיצים?

המשחק המשותף מחזק את הבנת הסיפור ומוביל להיכרות עמוקה יותר עם עצמנו ובקרב המשחקים, בכיתה או בבית.

רגע, לפני שמתחילים

בתוך הסיפור רומז ביאליק למקורות עתיקים רבים וההקשר מעמיק את ההבנה של הסיפור. כדאי לשים לב לסיפורים התנכיים המסתתרים בעלילת הסיפור:

<< הירידה למצרים בשנת הרעב

<< יציאת מצרים

<< המלחמה בעמלק

<< דוד וגלית – חזקים מול חלשים

<< תפילת על הניסים – רבים מול מעטים

רעיונות לשילוב הספר בכיתה

- << הסיפור כתוב בלשון התנ"ך ובתוכו מילים ותחביר זרים לשפה של היום. כדאי לחפש את **המילון** בסוף הסיפור. אפשר להפוך את המילים החדשות למשחק זיכרון.
- << התלמידים יכולים **להמחיש ואף לדקלם** את הסיפור. תוכלו **להזמין את ההורים למפגש חגיגי** סביב הסיפור לכבוד שבוע הספר וחודש הקריאה, בו תציגו את הסיפור ותחגגו יחד את השפה העברית והשורשים שלנו. במפגש תוכלו להכיר להורים את קלפי השיחה בסוף הספר ולשחק אותו יחד.
- << אפשר **לצלם בהגדלה את כרטיסיות המשחק** המצורף בסוף הספר, להדביק על שמיניות בריסטול ולהכין גרסה נוחה לשימוש התלמידים. ניתן לשחק בזוגות, בקבוצות קטנות ואפילו מול כל הכיתה.
- << **האיורים של יוסי אבולעפיה** משעשעים ומוסיפים פרטים רבים שאינם מוזכרים בסיפור. כדאי לאפשר לתלמידים לדפדף בספר ולעיין מקרוב באיורים. האם הם מצאו את התולעת בכל עמוד? מה מצחיק אותם, מה אינו שייך לסיפור? מתי התרגולת הפיסחת נראית חלושה ומתי מלאה כוח?
- << הסבירו לילדים את הביטוי "**אין לך אדם שאין לו שעה**". מתי חסרון יכול להפוך ליתרון? מתי דבר שלא חשבנו שיכול להביא תועלת פתאום מציל את המצב? תוכלו להיזכר יחד בדוגמאות מחיי הכיתה.
- << בתוך חברת התרגולים התרגולת **הגיבורה היא בעלת מוגבלות**, היא צולעת ומתקשה לעמוד בקצב של השאר. אילו מוגבלויות מכירים ילדי הכיתה? באילו אמצעים מנסה החברה להקל על מוגבלויות? ניתן להזכיר ולשוחח על חניית נכים, תרגום לשפת הסימנים, זמזמים ליד רמזורים עבור העיוורים ועוד. בתורה קיים ציווי שלא לנצל את חולשתו של אדם בעל מוגבלות, ניתן ללמד את הילדים "לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל" (ויקרא פרק י"ט פסוק י"ד).
- << תנו לילדים **להוביל זה את זה דרך מסלול מכשולים** בכיתה ובחצר בית הספר, כאשר עיניו של הילד המובל מכוסות במטפחת. על הילד המוביל לנהוג בעדינות כלפי חברו, ולשים לב למגבלות שלו. על הילד שעניו מכוסות, לבקש עזרה בצורה נעימה אך ברורה. לבסוף ניתן לשוחח **כיצד נכון להציע, לבקש, לתת ולקבל עזרה**.
- << בסיפור רוצה השועל "לזנב", לפגוע בזנב המחנה. התרגולת החכמה אומרת לו כי הוא עצמו יאבד את זנבו. **משחקים רבים קשורים לזנב**: לקשור בלון ל"זנב" ולפוצץ אותו, לקשור נר ולהשחיל אותו בבקבוק וכן הלאה.
- << "התרגולים והשועל" **גדוש בהפתעות**: השועל מפתיע את התרגולים, התשובה של התרגולת מפתיעה את השועל, במפתיע השועל לא ערמומי והתרגולת דווקא כן, וכמובן, המשחק בסוף הוא עוד הפתעה משמחת. כדי לעודד את ההורים ליטול חלק מהספר ומהמשחק אפשר **להכין עם התלמידים קופסא מקושטת** לאכסון משחק הקלפים. כשהילדים מביאים הביתה את הספר יחד

"התרגולים והשועל" הוא הספר האחרון לשנה זו.

אנו מקווים שנהניתם מהספרים שקיבלתם, להתראות בשנה הבאה!